

Sunnigiffimmi aallaaniarsinnaanermut akuersissummik qinnuteqartumut immikkut akuersissummik tunniussisoqassappat piumasaqaataavoq qinnuteqartup Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqarnissaa taamaasillunilu inuiaqatigiinnut kalaallinut attuumassuteqarnissamut piumasaqaatinik naammassinnissimanissaa tamatumalu ersarissumik allassimalernissaa anguniarlugu Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-meersup kiisalu Sunngiffimmi aallaaniarsinnaanermut allagartat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 28. november 2003-meersup kingusinnerpaamik UPA 2013-imi allanngorteqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Jørgen-Ole Nyboe Nielsen, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerineq

Inatsisartunut ilaasortaq Jørgen-Ole Nyboe Nielsen aalajangiiffigisassatut siunnersuummini allappoq, inatsisini ersarissumik ilanngunneqassasoq najugaqartussaataaneq eqqarsaatigalugu immikkut akuersisoqarsinnaassasoq, takuneqarsinnaappat qinnuteqartoq Kalaallit Nunaanni akileraartartoq. Aammattaaq isumaqarpoq aalajangersarneqarsinnaassasoq akileraartarnissaq piumasaqaataasoq soorlu ukiuni siuliini marlunni sunngiffimmi aallaaniarnissamut akuersissutip tunniunneqannginnerani.

Inatsimmi pineqartumi atuuttumi inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimanissamut piumasaqaat atornagu immikkut akuersisoqarsinnaasarpoq, qinnuteqartoq Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnera naapertuuttut isigineqarpat aamma qinnuteqartoq Kalaallit Nunaanniit ilinniagaqarluni assigisaanilluunniit pissuteqarluni qimagussimasimappat, Sunngiffimmi aallaaniarsinnaanermut allagartat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 21, 28. november 2003-meersoq § 2, imm. 2 naapertorlugu.

”Inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartut” tassaatinneqarput inuit inoqutigiinnut ilanngunermikkut, inissamik attartormikkut pisinermikkulluunniit, imaluunnit allatut iliornermikkut Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqalersaarnerminnik ersersitsisut.

Nassuiaatiginerani allaqqanngilaq akileraartussaataaneq inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuseqartitsinerunersoq taamaattumik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik (APNN) najugaqartussaataaneermut piumasaqaat sanioqqunneqarsinnaaneranut maannakkut piffissami immikkut akuersissuteqarsin-

naanngilaq akileraartussaataaneq aallaavigalugu inuiaqatigiinnut kalaallinut attuumassuteqarneq tunngavigalugu.

Naalackersuisut isumaqarput immikkoortut arlaqartut misissorneqaqqaartariaqartut sunngiffimmi aallaaniarsinnaanermut allagartat pillugit inatsimmi immikkut saneqqutsinissamut akuersissuteqartarnermut aalajangersakkat allanngortinneqarnissaat isumaliutigineqartinnagit.

Siullermik inuit qassit nunatsinni inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimanatik akileraartussaataaneersut aamma ilutigalugu Nunatsinni najugaqarnersut. 2012-imi inuit 2820-t amerlatigisut nunarput tamaat isigalugu qulaani taaneqartutut inissisimasut, Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup nalunaarutigaa. Piffissami akileraarfiusumi 2008-2012-imi inuit 2600-t missaanni amerlatigisut ukiut tamaasa Nunatsinnut akileraartarput kisiannili maani nunatsinni inuit allattorsimaffiannut nalunaarsorsimanatik. Pituffimmi Borgerråd-i naaportorlugu Nunatsinni najugalittut nalunaarsorsimanatik Pituffimmiipput inuit 200-it aamma 230-t akornanni amerlassuseqartut.

Aappasaanik Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi inuit pineqartut allannguutissatut siunnersuummi kalluunneqartussat nassuiarneqartariaqarput. Nunatsinni najugaqartutut nalunaarsorsimanatik inuit akileraartussaataitasut immikkoortiterneqarsinnaapput immikkoortunut arlalinnut. Ilaat assersuutigalugu Pituffimmi sakkutooqarfimmi innuttaasut immikkut akileraarnikkut procent-eqartinneqarput (maannakut 37 pct.-iuvoq), kisianni nunatsinni akileraartussaataitasut amerlanerussuteqartut assigalugit assigiimmik akileraartarnikkut aaqqissuussivigineqarnikuullutik. Allat nunatsinnut tamakkiisumik akileraartussaataapput illumik nammineq pigisaqarnertik peqqutigalugu, kisianni nunani allani najugaqartunik.

Naalackersuisulli isumaqatigaat akileraartussaataaneq tunngavigalugu inuiaqatigiit kalaallinut attuumassuteqarsinnaanerup tungaanut immikkut akuersissuteqarnissamut aalajangersakkanik allannguisinnaanermi allannguinissamut eqqarsaatigineqartariaqartoq qinnuteqartup piffissaq akileraartussaataaffiata sivisussusaa aamma nunatsinniissimanerata sivisussusaa. Assinganillu piffissaq toqqarneqartoq nassuiarneqartariaqarpoq aamma tunngavilersorneqarluni.

Inuussutissarsiutit aalajangersimasut iluini innuttaasoqarpoq qaammatit marlukkaarlugit nunatsinniittartunik tamannalu aamma taartaagallartutut ukiup ataatsip iluani arlaleriarneqarsinnaasarluni, aamma taamatut iliorsinnaasarlutik ukui arlalinni, imaluunniit innuttaasut ilaat piffissap sivikitsup iluani maaniittartunik, taakkulu akileraarnissamut isumaqatigiissutit iluani inissisimasinnaallutik.

Taamaattumik eqqumaffigisariaqarparput Nunatsinni inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimannigitsunut piffissamilu sivikitsumi maaniittunut sunngiffimmi allaaniarsinnaanermut allagartamik ajornannginnerusumik pisaarsinnaanerannut aammaassinisarput, tassami akiliuteqartitsilluni piniartitsinissamut periarfissaqareermat.

Naalackersuisut isumaqarput qulaani paasiniaaqqissaarinerit aamma paasissutissat pigineqalertinnagit inatsimmik allannguissamut isummertoqarsinnaanngitsoq.

Qulaani taaneqartut tunngavigalugit siunnersuut Naalackersuisut tapersersunngilaat.

Matumuuna Inatsisartunut suliap nanginneqarnissaanut siunnersuut ingerlatippaa.